

Predsednik vlade Janez Janša: Skupno prihodnost moramo graditi na vrednotah časa, ki nas je povezal

25.6.2026 - | gov.si

Predsednik vlade Janez Janša se je s soprogo Urško Bačovnik Janša udeležil osrednje državne proslave ob dnevu državnosti, kjer je bil poleg predsednice republike tudi slavnostni govornik. V govoru je izpostavil pomembnost uresničitve plebiscitne volje ljudstva. »Republika Slovenija je samostojna in neodvisna država.«

Ta zgodovinski stavek že 35 let simbolizira pogum, enotnost in odločnost slovenskega naroda. Dan državnosti je priložnost, da se s hvaležnostjo spomnimo vseh, ki so soustvarili našo državo, ter z zaupanjem pogledamo v prihodnost. Ponosni na svojo preteklost in povezani v različnosti gradimo Slovenijo, ki ostaja domovina vseh in za vse.

V nadaljevanju objavljamo celoten govor predsednika vlade Janeza Janše:

»Spoštovani svojci padlih v vojni za Slovenijo, veteranke in veterani, dragi Slovenke in dragi Slovenci, državljanke in državljani,

dragi rojaki v zamejstvu in po svetu,

spoštovana gospa predsednica republike, spoštovani gospod predsednik Državnega zbora, spoštovani gospod predsednik osamosvojitvene vlade,

excelence veleposlaniki in drugi cenjeni gostje,

dragi domoljubi, zbrani na trgu in vsi, ki nas spremljate preko TV ekranov ...»Minister, kje se lahko vpišem v Teritorialno obrambo«, je zaklical za mano mlad fant, pravzaprav še otrok pri kakih 12 letih. Bilo je konec junija pred 35 leti, sredi vojne za Slovenijo. Ravno smo hiteli z novinarske konference v Cankarjevem domu nazaj v štab obrambe, ko je do nas pristopila mlada mamica s sinom. Mož in oče je bil vpoklican v TO in ženo je zanimalo, kdaj ga lahko pričakuje nazaj, sina pa, kdaj se mu lahko pridruži. Sinko je bil seveda premlad za uniformo in je moj odgovor težko sprejel. Imeli smo na tisoče prostovoljcev, ki so želeli braniti Slovenijo, pa zanje na začetku agresije nismo imeli dovolj orožja. Celo najmlajši so se hoteli boriti za domovino. Zato smo vedeli, da bomo na koncu ne glede na vse zmagali.

Zato imamo danes naš praznik. Zato najprej iskrena zahvala vsem, ki ste doma, v zamejstvu in po svetu kakorkoli sodelovali pri nastanku samostojne Slovenije in temeljev naše svobodne demokratične družbe. Hvala pripadnikom Teritorialne obrambe, policije, civilne obrambe, hvala vsem, ki ste v odločilnih trenutkih branili demokratično odločitev slovenskega naroda. Hvala vsem državljanke in državljanom, ki ste s svojim delom prispevali k razvoju naše države. In hvala tistim, ki so za Slovenijo darovali največ - svoja življenja. Njihova žrtev in žrtev njihovih najbližjih ne bo nikoli pozabljena.

»Republika Slovenija je samostojna in neodvisna država.« Tako se glasi prvi odstavek prve točke Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti republike Slovenije. Sprejeli smo jo na jutrišnji dan pred 35 leti. Zanj nas je glasovalo 180 od skupaj 240 delegatov takratne skupščine. Politika sicer ni bila tako enotna kot slovenski narod na plebiscitu, kljub temu pa smo dosegli

potrebno ustavno večino. Te večine ne bi bilo, če tudi slaba polovica tedanje leve opozicije ne bi skupaj z Demosom glasovala za samostojno Slovenijo.

Besede »Republika Slovenija je samostojna in neodvisna država.« tvorijo najpomembnejši stavek katerega koli političnega ali pravnega akta v slovenski zgodovini. S tem stavkom smo v ustavni obliki uresničili plebiscitno voljo ljudstva, ki jo je pol leta prej dr. Jože Pučnik strnil v besedah »Jugoslavije ni več. Gre za Slovenijo.«

Ta spomin in te besede bi morali biti tako samoumevni, da bi jih bilo popolnoma odveč navajati ob prazničnih priložnostih, kot je današnja. Žal pa smo država, v kateri smo morali kar dvakrat ustanovljati muzej slovenske osamosvojitve. Smo edinstveni na celem svetu v tem, da je ena od vlad ukinila muzej nastanka lastne države.

Zato povsod drugod sicer samoumevne stvari pri nas niso še take. Je pa skrajni čas, da postanejo. In bodo. Poseben razlog za optimizem danes predstavlja mlada generacija. Dolga leta smo poslušali napovedi, da bodo mladi vse bolj odtujeni od slovenske zgodovine, identitete in vrednot, na katerih je nastala naša država. Toda vse več mladih kaže hkrati zanimanje tako za lastne korenine in lastno kulturo kot za vprašanje, kakšna naj bo Slovenija jutri. To je dobro znamenje. Narod, katerega mladi rod prevzema odgovornost za skupno prihodnost in se hkrati zaveda svoje identitete, lahko v prihodnost zre z večjim zaupanjem. Imamo pa vsi skupaj odgovornost, da jim predamo državo, ki bo varna in uspešna.

Po 35 letih življenja v samostojni državi smo lahko z marsičem zadovoljni. BDP na prebivalca se je pošesteril. S 5.100 evri smo prišli na 33.000 evrov. V vseh mandatih različnih vlad so tudi dosežki, ki so nas popeljali naprej. Ključni dejavniki napredka in vsaj temeljne stabilnosti pri nas pa so bili v vseh teh desetletjih predvsem trdoživo slovensko gospodarstvo in lokalna samouprava. In slovenska družina. V določeni meri smo uspeli izboljšati tudi kakovost življenja, ki je odvisna od odločanja na državni ravni, vendar ne dovolj. Glavni tehnični, na zunaj vidni oviri sta bili pretirana centralizacija in birokratizacija. Poleg tega pa še marsikaj.

Po 35 letih samostojnega življenja je prav, da se veselimo vsega, kar si veselje zasluži. A prav je, da si nalijemo tudi čistega vina. Pred nami so resni izzivi, ki jih poleg stanja v javnih blagajnah ob sicer previsokih davkih predstavljajo tudi javna, energetska in prehranska varnost. Za uspešen spopad z njimi potrebujemo realističen pristop. Potrebujemo sodelovanje, ki bi omogočilo večino za potrebne dopolnitve ustave. Potrebujemo stabilnost. Gospodarsko in politično. Za prvo davčno sidro v ustavi in za drugo spremembo volilnega sistema. Potrebujemo decentralizacijo, večji prenos odločanja in virov na pokrajinsko in občinsko raven.

Ljudje smo različni. Tako je prav in tako mora v demokratični družbi tudi biti. Imamo različna mnenja, različne politične poglede, različne stranke in različne predstave o tem, kako urejati javne zadeve. Toda zgodovina nas uči, da je ob najpomembnejših vprašanjih obstanka in razvoja vendarle treba stopiti skupaj. Uči nas tudi, da pretirane delitve in izključevanja za vsako ceno niso dobre za nikogar.

Danes je slika tega, kam nas eno ali drugo lahko pripelje, popolnoma jasna. Pred seboj imamo neusmiljeno razgaljene številke in dejstva. Smo del evropske statistike in lahko se objektivno primerjamo. Primerjava nam pove, da smo imeli v 35 letih samostojnega življenja dva polčasa. V prvem smo ob velikem zaletu hitro napredovali in po kupni moči prebivalstva leta 2008 dosegli 91 odstotkov evropskega povprečja. Potem pa je prišel drugi polčas in zaradi vsega, kar se je dogajalo v njem, smo še vedno tam kot leta 2008. Na dobrih 90 odstotkih. Dohiteli in prehiteli so nas nekateri, ki so nam leta 2008 še krepko gledali v hrbet. Zakaj?

Predvsem zaradi politike izključevanja, ki je po letu 2008 postala politična norma v Sloveniji. Imamo del politike, naslednika tiste polovice opozicije, ki ni glasovala za samostojno Slovenijo in ki nikoli ne ponudi roke sodelovanja, kadar je na oblasti. Še več. Roko sodelovanja zavrača celo takrat, ko je ponujena njemu in je v opoziciji.

Politični pol, ki izključuje, je bil od leta 2008 naprej od 18 let na oblasti kar 15 let in ves čas je bila v ospredju politika izključevanja, pogosto prežeta celo z javnimi pozivi po čiščenju in zlorabami pravne države za obračune z drugače mislečimi.

V prvem polčasu je bilo drugače. Leta 2006 je bilo npr. s Socialnimi demokrati in Slovensko nacionalno stranko podpisano Partnerstvo za razvoj, ki je v času ključnih reform povezalo različne politične sile in številne družbene akterje. Usklajenih je bilo 58 sistemskih zakonov in tudi sprememba Ustave Republike Slovenije. Nobeno naključje ni, da je bilo prav to obdobje sodelovanja tudi najuspešnejše obdobje Slovenije od časov osamosvojitve do današnjih dni. Leta 2006 smo bili na 80 odstotkih evropskega povprečja, samo dve leti kasneje pa za 11 odstotnih točk višje. Tam, kjer smo danes. Ko smo znali stopiti skupaj, smo napredovali najhitreje. V samo dveh letih sodelovanja smo napredovali za 11 odstotnih točk. V 15 letih izključevanja niti za eno.

Spoštovani. Izključevanje ni izročilo slovenske osamosvojitve in ni del vrednot časa, ki nas je združil. To ni pot, ki nas lahko popelje naprej. Še posebej ne v mednarodnem in evropskem okolju, ki je danes v marsičem celo še bolj zahtevno, kot je bilo pred 35 leti.

Po velikem optimizmu ob veliki širitvi, katere del smo bili tudi Slovenci, je stara celina v svojem ugodju zaspala. Ob drastičnem padcu rodnosti so jo preplavile ilegalne migracije. Sprožen je bil prehiter zeleni prehod. Postali smo odvisni od ruskih energentov, ameriškega varnostnega dežnika in cenenih kitajskih proizvodov, ki jih povrh vsega še subvencioniramo. Danes znaša primanjkljaj v trgovinski bilanci med EU in Kitajsko eno milijardo evrov na dan. Eno milijardo evrov na dan. V največji evropski državi Ukrajini divja vojna že dlje kot je trajala prva svetovna.

Žal je svet tak, kot je, in ne tak, kot bi si ga želeli. Prebujanje v realnost je v Evropi travmatično in še vedno traja. Zato traja tudi vojna, ki je nikoli ne bi bilo, če Evropa ne bi zanemarila lastne varnosti oziroma pozabila na temeljni smoter svojega nastanka. EU je namreč prvenstveno nastala kot mirovni projekt. Da se nikoli več ne bi ponovila morija prve in druge svetovne vojne. Veliko je danes na tehtnici in Slovenci kot del evropskega in severno atlantskega zavezništva nosimo svoj del odgovornosti za lastno in skupno evropsko varno prihodnost. Del odgovornosti je tudi obramba lastnih vrednot in našega načina življenja. Naš dom, naša pravila.

Predvsem pa moramo dihati z obema kriloma naših pljuč, vzpostaviti enakost pred zakonom in graditi skupnost, v kateri bo samostojna Slovenija samoumevna intimna opcija vseh in v kateri so sanje slehernika ne samo vsak dan znova dovoljene, ampak kjer jih lahko s svojim delom in trudom tudi enakopravno uresničuje.

Svobodna demokratična družba temelji na načelu - da si tisti, ki ustvarjajo ali so ustvarjali celo v težjih razmerah od današnjih, zaslužijo tako dostojanstvo kot plačilo in priznanje za svoje delo. Zaslužijo si, da se njihov prispevek ne izgublja v anonimnosti ali neodgovornosti sistemov, ki ga presegajo. V takih sistemih se človek počuti majhen. To ni naš cilj. Naš cilj je Slovenija, ki ima pogum, ambicije in znanje, da cilje doseže. Za tako Slovenijo ni nedosegljivih stvari. Znamo, zmoremo in hočemo. Z jasno vizijo, pogumom in sodelovanjem so možnosti bistveno večje od tega, kar vidimo danes. Imamo tudi jasno izbiro. Sodelovanje, tako kot večino prvega polčasa - ali izključevanje, tako kot večino drugega. Ob tem, da danes nihče več ne more trditi, da ne pozna dobrobiti prvega in škode drugega. In ob tem, da nas zgodovina uči, kako je lahko tisti, ki izključuje, na koncu sam izključen. Osamosvojitvena Slovenija ne bo nikoli več nastavljala še drugega lica.

Kljub ukinjanju institucij spomina na svoj nastanek osamosvojitvena Slovenija ni bila nikoli poražena. Nikoli ni bila premagana. Preprosto čakala je na trenutek, da se ponovno dvigne. In ta trenutek je prišel. Vztrajno, korak za korakom, nastopa čas, v katerem ponovno verjamemo vase, v svojo sposobnost napredovanja, verjamemo v moč povezovalnega izročila ter vrednot slovenske osamosvojitve. Spodobilo bi se, da ob naslednjem praznovanju Dneva državnosti na tem istem trgu, ki je Slovenijo kljub grožnjam, sovražnim tankom na cestah in bojnim letalom v zraku, pospremil v samostojno življenje, končno odkrijemo tudi spomenik slovenski osamosvojitvi in državnosti, na katerem bo skupaj z besedami dr. Jožeta Pučnika zapisan ta najpomembnejši stavek iz naše zgodovine: »Republika Slovenija je samostojna in neodvisna država.«

Drži, da si zaslug za slovensko samostojnost in državnost ne more lastiti zgolj naša generacija, ki je izpeljala najbolj usodno, končno dejanje. Zato smo ponižni in hvaležni do vseh naporov in žrtev v naši dolgi, mnogokrat trpki in nehvaležni zgodovini. Bili so časi, ki bi jih skupaj s Cankarjem lahko opisali »Nobena usta niso se zganila, nobena solza ni oči rosila, nad zemljo našo plavala je smrt ...« in še vedno čutimo njihove posledice. Verjamemo pa, da velja tudi izročilo istega velikana slovenske besede, ko je zapisal: »Nobena solza ni bila potočena zaman in nobena kaplja krvi ni bila prelita zastonj.«

Zato imamo danes v končno samostojni državi dolg tako do prihodnjih rodov kot do prestanega trpljenja prednikov. In ta dolg bomo odplačevali tako, da bomo končno vrnili pravico do spomina in pokopali vse svoje mrtve. Predvsem pa s tem, da bomo gradili domovino vseh in za vse. Domovino tistih, ki delajo od sončnega vzhoda do sončnega zahoda, podjetnikov, ki ustvarjajo priložnosti, kmetov, ki hranijo Slovenijo, naših vojakov in policistov, ki jo varujejo in branijo, mladih, ki sanjajo o boljši prihodnosti, starih staršev, ki so nas naučili ljubiti Slovenijo, mater in očetov, ki držijo družine skupaj, duhovnikov, ki skrbijo za naše duše, športnikov, umetnikov in vsakega rojaka in državljana, ki nosi domovino v svojem srcu.

Osamosvojitve ni last ene politične opcije, ene generacije ali posameznikov, temveč lastnina vseh Slovencev ter hkrati skupna državljanska dediščina. Slovenska zastava ni enobarvna. Ima tri barve, vse so enakopravne in enakovredne in vsi se lahko v svoji različnosti prepoznamo v njih. Ima pa slovenska zastava en sam državni grb, simbol skupnega, utelešenega v slovenski državnosti. Ta pa mora biti formalni okvir svobodne demokratične družbe.

Naj nas zato ob dnevu državnosti slovenske zastave, ki v pozdrav domovini plapolajo po vsej Sloveniji in med rojaki po svetu, spominjajo na pogum in enotnost v svetem času slovenske osamosvojitve. In opominjajo na preprosto resnico, da moramo skupno prihodnost graditi na vrednotah časa, ki nas je povezal.

Vse najboljše, draga domovina. Bog živi Slovenijo.«

<https://www.gov.si/novice/2026-06-24-predsednik-vlade-janez-jansa-skupno-prihodnost-moramo-graditi-na-vrednotah-casa-ki-nas-je-povezal>